

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku M. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek o przyznanie pełnomocnikowi skarżącego ustanowionego z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 7 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...) po ponownym rozpoznaniu sprawy, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 listopada 2013 r., sygn. akt VII U (...) w ten sposób, że oddalił odwołanie M. J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2012 r. odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: (-) art. 57 ust. 1 punkt 3 w związku z art. 58 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) przez błędną wykładnię i dowolne przyjęcie, iż w przypadku odwołującego się nie została spełniona przesłanka niezdolności do pracy w terminie określonym w art. 57 ust. 1 punkt 3 tej ustawy; (-) art. 233 § 1 w związku z art. 278 § 1 k.p.c. przez nieprzeprowadzenie dowodu z opinii zespołu biegłych z zakresu medycyny, wskutek czego naruszono zasadę wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności w sprawie, w tym ustalenia chwili powstania schorzenia i spowodowanej nim niezdolności do pracy: (-) art. 358 w związku z art. 354 § 1 oraz art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd Apelacyjny, co doprowadziło do wyroku naruszającego prawo i prawnie chroniony interes strony. Dodatkowo w skardze kasacyjnej zarzucono pominięcie istnienia innych podstaw do ustalenia niezdolności do pracy obejmujących chorobę nowotworową i kardiologiczną skarżącego.

Pełnomocnik ustanowiony z urzędu wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez przyznanie skarżącemu prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2011 r. na stałe, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu, które to koszty nie zostały uiszczone w całości ani w części.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącego sformułował pytanie: „czy niezależnie od działań strony winna być także podjęta aktywność zawodowa sądu w odniesieniu do ustalenia podstawowego faktu mającego istotne znaczenie i wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia” oraz wskazał na oczywisty charakter naruszenia art. 278 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ułomnie skonstruowana, a przez to oczywiście bezzasadna skarga kasacyjna, nie mogła być przyjęta do merytorycznego rozpoznania, tym bardziej że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie został prawidłowo sformułowany ani uzasadniony.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Obydwa te elementy powinny być zatem przez stronę skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw, pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680). W przedmiotowej skardze nie została powołana podstawa prawna uzasadniająca jej przyjęcie do rozpoznania, bowiem pełnomocnik ograniczył się jedynie do sformułowania lakonicznego pytania nie wskazując, czy jest to zagadnienie prawne, które to w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno jawić

się jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juredyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Dodatkowo na zakończenie wywodów odrębnego pisma procesowego zatytułowanego „uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania” wskazał na oczywisty charakter naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. Jeżeli powyższe miałoby oznaczać, że skarga jest „oczywiście uzasadniona” (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to autor skargi powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyrażała się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wymagałoby wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa

materialnego lub procesowego polegającej na oczywistości podstaw i zarzutów, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Tymczasem w polemicznym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak jest jakichkolwiek argumentów dla poparcia tezy o tak rozumianej oczywistej zasadności skargi, a w każdym razie potencjalne rozpoznanie skargi wymagałoby uzupełnienia materiału dowodowego oraz jego ponownej oceny, co wyklucza zasadność wniosku o rzekomej oczywistości skargi kasacyjnej.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia jakichkolwiek przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, równocześnie oddalając wniosek ustanowionej z urzędu pełnomocnik procesowej skarżącego o przyznanie jej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej za sporządzenie niekorespondującej z wymaganiami profesjonalizmu prawniczego skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999 nr 6, poz. 123 lub 6 czerwca 2014 r., IV CSK 228/14, LEX nr 1498497).